

FALHES, HAROS, HALHES E BRANDONS

Materiau pedagogic des Hèstes deth Huec des Solsticis enes Pirenèus

LENGUANTGES ATH TORN DETH HUEC

Maleta halhaire

Materiaus pedagogics entara valoracion deth patrimòni immateriau pirenenc

Activitat 3 PARAULES ATH TORN DETH HUEC

DOMENIS

NATURA E DESENVOLPAMENT DURADÍS

LINGÜÍSTIC

SOCIAU E CULTURAU DANÇA E MUSICA

ESPACI

- **CONEISHENÇA DES LENGÜES**

ACTIVITAT

Es hèstes deth huec enes Pirenèus que s'esparriquen per cinc parçans vesins qu'an cada-un ua grana arriquessa lingüística. Que s'i parle eth catalan, eth occitan gascon, eth aragonés, eth castilhan (espanhòu) e eth francés, dab ues quantes variantes locals. Gràcies ad aqueres diferents lengües, que disposam d'un brave lexic entara hèstes deth huec, dab mots que bèth còp coincideishen. Aquera barreja culturau que mos hè prènguer consciència qu'era lengua ei un element essenciau de cada-un des nòsti territòris.

MATERIAUS

- **MATERIAU QUE CAU**
  - Tablèu entà notar es punts des diferents equipes.
- **MATERIAU DERA MALETA DETH FALHAIRE**
  - Dus jòcs complets des mots dera hèsta deth huec (tablès e getons).
  - Memòri des hèstes deth huec (extension complementària).

OBJECTIUS E CONTENGUTS PEDAGOGICS

▪ COMPETÉNCIES

- Conéguer jòcs complets des mots dera hèsta deth huec (tablèus e getons).
- Memòri des hèstes deth huec (extension complementària).

▪ OBJECTIUS PEDAGOGICS

- Descubrir es diferents lengües que's parlen en territòri des hèstes deth huec.
- Utilizar estratègies de comunicacion plurilingües.
- Melhorar es comunicacions dab es escòles d'auti país, en utilizar es TICE.

▪ CONTENGUTS PEDAGOGICS

- Familhas de lengües
- Dialectes
- Vocabulari halhaire
- Comunicacion e globalizacion
- Prejutjats lingüistics

QUÉ CAU SABER?

Es Pirenèus coma unitat de relèu deth territòri de halhes

Es Pirenèus (Pyrénées en francés, Pireneu en aragonés e Pirineos en castelhan) formen ua sèrra situada ath nòrd dera Peninsula Iberica e recorren tot er istme que lo junh a Euròpa. S'estenen dera Mar Mediterranèa ar èst (Cap de Creus), enquiara mar Cantabrica ar oèst (Cap d'Higer); ath sud i an era depression der Èbre, e ath nòrd era dera Garona.

Ua sèrra tan grana dispause d'ua grana varietat de paisatges naturaus, formadi per ua arrica diuersitat. Cau remarcar que fòrça paisatges naturaus formen part d'espacis naturaus protegidi per tres parcs naturaus: Eth Parc Nacionau des Pirenèus, eth Parc Nacionau d'Aigüestòrtes e Estanh de Sant Maurici e eth [Parc Nacionau d'Ordesa e Mont Perdut](#), e nombrosi parcs naturaus: eth Parc Naturau Regionau des Pirenèus Ariejans, es Parcs Naturaus d'Andorra, eth Parc Naturau de Posets-Maladeta, eth Parc Naturau deth Naut Pirenèu, e eth Parc Naturau deth Cadí-Moixeró.

Era diuersitat lingüística des Pirenèus

Es Pirenèus que s'estiren per tres Estats (Espanha, Andòrra e França) e que s'i parle cinc lengües oficials (eth catalan, eth occitan, eth basco, eth castilhan e eth francés). Eth aragonés, eth, per tant que sie parlat enes Pirenèus Aragonesi, qu'ei era soleta lengüa pirenenca a non gaudir d'ua reconeishença legau. Eth catalan qu'ei oficiau en Andòrra e co-oficiau en Principat de Catalonha (mès pas en Ribagòrça Occidentau, ne en Catalonha Nòrd, per tant que s'i parle). Eth castilhan e eth francés que son arrespectivament oficials des costats sud e nòrd dera cadia. Eth basco qu'ei co-oficiau en País Basco Sud, mè pas en País Basco Nòrd. Eth occitan qu'ei co-oficiau ena Val d'Aran. Es lengües deth territòri halhaire que son romaniques (gessudes deth latin). Qu'ei pr'amor d'aqueró que non cau estonà's de trobar soent mots en comun, coma eth mot bòrda.

En nòste territòri, qu'ei era forma occidentau deth catalan qu'ei parlada, dab variantes dialectaus :

- eth ribagorçan, enes vaths de l'Isàvena e dera Noguera Ribagorçana
- eth palharés (era sua practica qu'ei miaçada peth despoblament) qu'ei un des parlars es mè s conservadors dera lengua catalana ;
- eth venasqués o patués qu'ei eth dialecte parlat ath torn de Venasc, ena hauta vath deth arriu Éssera. Que partatge uns quanti trèts dab eth ribagorçan e qu'ei un parlar de transicion entram eth aragonés e eth catalan, en tot salvar influéncias gascones. Eth sòn arrestacament ara ua o ara auta lengua que hè desbat.

Eth occitan o lengua d'òc qu'ei era lengua romanica pròpia d'Occitania. Eth domeni lingüistic actuau deth occitan que s'esplandeish per quate Estats :

- eth tèrç sud dera França,
- era Val d'Aran, ath nòrd d'Espanha,
- un dotzenat de vaths des Aups Occidentaus e ua comuna de Calàbria (La Gàrdia), en Italia,
- eth Principat de Mónegue.

Qu'avem era costuma de talhucar eth espaci lingüistic occitan en tres grani ensembles dialectaus, eri-madeishi partatjats en grani jos-ensembles :

- eth gascon,
- eth occitan centrau (lenguadocian e provençau),
- eth nòrd-occitan (lemosin, auvernhat e vivaro-aupenc).

Era varietat d'occitan qu'ei parlada en territòri halhaire que correspon ath dialecte gascon e mès particularament ath domeni deth gascon pireneic orientau, qu'ei emplegat en Varossa, en Comenge, ena Val d'Aran e mès de cap a devant, en Coserans. Sense entrar en detalh des diferents parlars que'u compòsen, que podem indicar aqueres caracteristiques importantes :

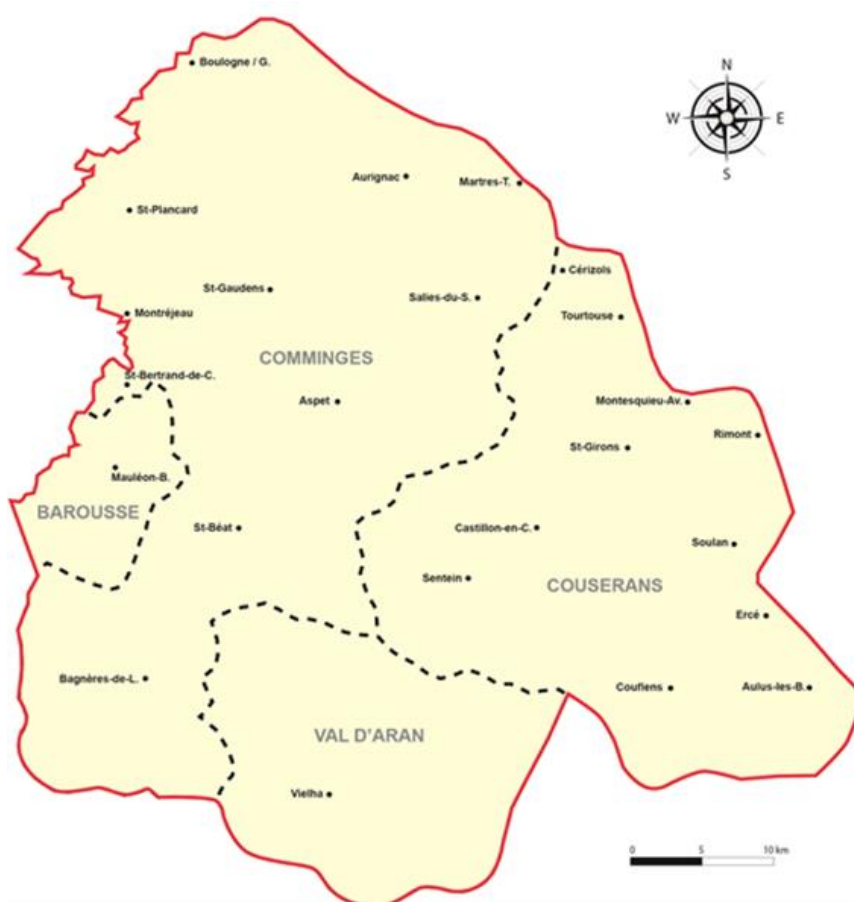
- caracteristiques gascones (caüda dera -N- intervocalica latina, arremplaçament dera F latina par h, particules enonciatives),
- caracteristiques pirenenques (coma era utilizacion des articles definitis pirenencs eth e era),
- interferéncias dab es parlars languadocians vesins, en particular enes terminasons des temps deth passat.

Era lengua d'òc que hoc ua des lengües es mès importantes d'Euròpa ena Edat Mejana, coma ne testimònie era poesia des trobadors, que hoc un modèl tara cultura e era literatura de lengua catalana enquiath sègle XVau. Totun, eth sòn usatge qu'a conegut ua baishada constanta a partir deth començament deth sègle XXau. Eth nombre de locutors qu'ei de mau conéguer, que'u situam entram 500 000 e 3 milions.

En Estat francés, era lengua occitana que pateish d'un manca d'arreconeishença legau, maugrat quauques avançades, coma era lei Molac (2021), que prevei mesures de proteccion e de promocion des lengües arregionaus e tres domenis : eth patrimòni, eth ensenhament e es servicis publics. En cambi, en Catalonha, eth occitan qu'a obtengut eth estatut de lengua co-oficiau : eth 22 de seteme de 2010, eth Parlament de Catalonha qu'aprovèc era lei dita « Lei der occitan, aranés en Aran » qu'oficialize eth usatge deth occitan e que'n hè era tresau lengua oficiau d'aqueth territòri, ath costat deth castilhan e deth catalan.

En Italia, eth occitan, coma d'autes lengües minoritàries, qu'obtenguec ua reconeishença oficiau, dab era lei 482/1999. Enfin, dempús eth 5 de noveme de 2014, eth occitan qu'ei lengua co-oficiau dera Euroregion Pirenèus-Mediterranèa.

Entà sabé'n mès : <https://www.ofici-occitan.eu/oc/loccitan-uei/>

Espace du gascon pyreneen oriental ©Eth Ostau Comengés

ACTIVITAT

▪ DINAMIQUES PREALABLES ARA ACTIVITAT

Quauqui dies ath devant, qu'arrecomanam de profiter dera realitat lingüística dera escòla (escolans que son originari d'Occitania, d'ua auta region francesa, d'Espanha, deth Portugau, d'Italia, d'un aute país d'Euròpa, deth Magrèb...) e deth sòn environament pròishi tà miar ua reflexion sus es lengües. Per exemple, cada escolan que pòt ensenhar un mot que's pense èster desconegut des auti, de quina lengua o dialècte que sie.

Que calerà qu'eth escolan e'u presente, en dar quauques pistes : per exemple, s'ei ua accion, un objècte, un liader familiar... Quan sapiem eth sòn sens, que notaram ath tablèu era sua traduccion enes lengües des auti membres dera classa o enes lengües que's parlen enes Pirenèus, e tanben en anglés, era lengua internacionau.

▪ PROGRESSION DERA ACTIVITAT

Fasi de preparaci3n

Que calerà preparar es platèus, es getons des letres, dab eth nombre de punts correspondents, e era lista deth vocabulari. Qu'ei f3rça important d'explicar coma cau es instruccions e es arrègles deth j3c. Eth j3c que semble eth j3c deth Scrabble, un j3c de taula lingüistic.

Eth objectiu qu'ei d'acumular eth mès gran nombre de punts, en formar mots en ua grilha – que n'i a que balhan dret a bonificacions – en utilizar des getons de letres individuaus que son tiradi aleat3riament en un saquet.

Abans de començar eth j3c, que formaram c3lhes de quate escolans ath torn de cada platèu .

Cada equipa que disposarà de dètz letres qu'aurà tirat d'un saquet e que les se salvarà sense qu'era auta equipa les posque veir.

Cada letra que's bote enes cases dera grilha deth platèu e que permeterà de formar un mot qu'age ua significacion que raportarà un nombre determinat de punts :

- Letres que valen 1 punt : A, E, I, L, N, O, R, T, S, U
- Letres que valen 2 punts : D, G
- Letres que valen 3 punts : B, C, M, N, P
- Letres que valen 4 punts : F, H, V, W, Y
- Letra que val 5 punts : K
- Letres que valen 8 punts : J, X
- Letres que valen 10 punts : Q, Z

S'es letres hèn partida des gropes de mots següents, era valor des mots formats que serà valorizada, segon aqueth barèma :

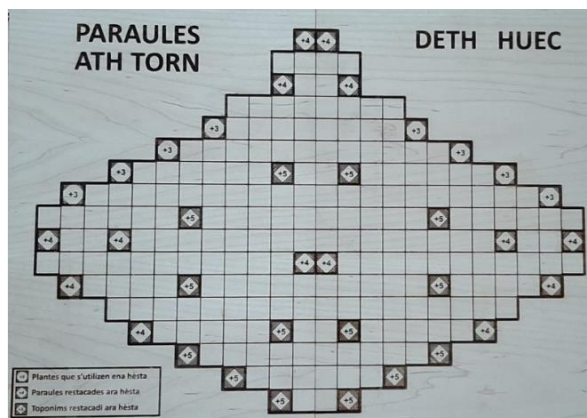
- Mots ligadi ara hèsta des falles, haros, hars e halhars +5 punts ;
- Toponims on se celèbre era hèsta +4 punts ;
- Nòms de plantes que s'utilizen tàs hèstes deth huec +3 punts.

Per exemple, SHASCLAR :

- aqueth mot de ueit letres que val 13 punts

- mès, coma ei un mot ligat ara hèsta, ara sua valor qu'ahigem cinc punts e que permet ara equipa que l'a format de ganhar atau 18 punts.

Qu'ei valable entà totes es lengües que's parlen en territòri des hèstes deth huec (occitan, catalan aragonés, castilhan, francés) e tanben eth anglés, era lengua internacionau.

Fasi d'arrealizacion

Un còp aclarides es normes anteriores, se procedirà a realizar era activitat. Un còp es règles explicades, que's poirà hèr era activitat. Que haram un primèr torn, a on cada equipa ensajarà de trobar un mot. Après, que's comptaràn es punts e que les notaram ath tablèu. Que's pòden utilizar letres de mots ja formadi. Es letres que non s'agen utilizat que tornaràn entath saquet e que'u calerà secodir coma cau abans eth torn seguent. Entà qu'eth mot sie validat, que calerà tanben èster en mesura de dar era sua significacion. En cas qu'un mot sie incorrèct o s'es jogaires non pòden precisar çò que vòu díder, es punts non seràn comptabilizats. Eth jòc que s'acabarà ath cap de cinc tornos ; alavetz que haram eth totau des punts entà saber ce qui a ganhat.

Sintèsi

Que podem demandar as escolans se toti coneguien tau o tau mot e era sua significacion. Enfin, en utilizar es reproduccions miniatures, qu'identificaram ua halha de cada zòna lingüística.

EVALUACION

Pendent era fasi de sintesi, ja veiram s'es objectius son estat atenhuts mès entà realizar era evaluacion dera activitat, que's pòt proposar que cada escola digue ce quau ei eth mot que l'a eth mès estonat o amusat

ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES

- Memòri des hèstes deth huec
- Hèr un jòc de mimica tà pehermar es mots.
- Jogar ath jòc deth penjat dab es mots deth vocabulari halhaire.
- Cercar tradicions culturaus d'auti païsi e presentar-les en gropes.
- Hèr un lexic des mots deth huec enes lengües pirenenques, entà trabalhar sus es parentats lingüistiques.

ANNÈXE LISTAT DE PARAULES

Paraules restacades ara hèsta

- **A**

Albà: Sinonim en aragonés e palharés deth bedoth (*Betula pendula*)

Alh e òli de codonh: Producte tipic dera codina de montanha, hèt a basa e codonh, alh e òli emulsionat.

Ànima: Garròt interior des falhes de St. Julià de Cerdanyola (Berguedà).

Aram : En Bonansa (Ribagorça d’Aragon), eth hiu-de-hèr.

Archelaga (Argelaga): En aragonés, planta leguminosa, espinosa e de flors auriòles. Sinonim “d’argelaga”.

Arrencar (Arringar): En Boí, començar a baishar eth huec.

Ascla (Ascla) Listron de husta acabat en punta.

Asclar (Asclar): Esterar, trincar en tot hèr estères. En Isil, daurir eth soc entà acalà’i es cunhes.

- **B**

Baishar: Moment clau dera hèsta a on se baishen o corren es falhes.

Balh: Accion de barar. En bères pòblacions se baren dances coma fin de hèsta.

Batolla: En Berguedà, garròt prim e long de diamètre uniforme d’un arbe qu’a un creishement rapid.

Baula: discurs brac que se hè abans dera baishada de falhes ena hèsta de Fia-Faia en Bagà.

Beç: En Andorra, sinonim de bedoth, arbe deth genre (*Betula*) usat coma matèria prima entà hèr falhes.

Brandear: En Bonansa, “*la falla brandea molt*”, vò díder que hè fòrça hllamarades.

Brandon: Haro o falha màger en francès.

Biga: Haro finau de trajècte dera poblacion de Senet.

- **C**

Canalla: Mainadèra, mainatges e mainades.

Capdecolla: Responsable que va deuant ena baishada des falhes.

Carrampoll: Corona de branques dera biga o haro de Senet.

Cendre: Residu en forma de povàs d’una combustion, format pes substàncies mineraus non volatiles presentes en combustible.

Clos: Haro en Sant Julià de Cerdanyola.

Cogulla: En Laspaúls (Ribagorça d'Aragon), cim punchent, sinonim de "Tuca o Tuc".

Còrda: Enes hèstes d'Aran, materiau que s'utilize entà estirar eth haro.

Còrn: Esturment de còrna, utilizat en Occitània entà avisar der inici dera hèsta.

Córrer: Accion de baishar falhes ena Val de Boí.

Cremà: En Saúnc (Ribagorça d'Aragon), consumir-se quauquarren pr'amor deth huec.

Crepitar: Sons o espetècs que hè era hèrba en cremar.

Cunh: Sinonim de cunha.

Cunha: Petita estaca de husta que s'acale. Dehòra dera Val d'Aran tanben "tascó".

- **D**

Dança: Succession de passi, sauts o posicions executades segontes un orde e un ritme determinadi.

- **E**

Alugar: Hèr a cremar, provocar era combustion.

Alugada: Moment d'alugar es halhes o eth haro.

Endreça: Joc en quau, en Sant Julià de Cerdanyola, càmbien es causes de lòc.

Entatxonar: Acalar es cunhes enes dubertures.

Escalaborar: Hèr era halha. júnher era èrba damb era ficèla.

Escalaborn: "Projecte" de halha. Quan ei premanida abans de nudar-la.

Soja: Substància nera que proven de matèries que non an acabat de cremar.

Escampes: Grères hètes de branques de *cornera* que s'utilizauen coma falhes en Gotarta e Comenge.

Espurnes: En catalan i aragonés, particules inflamades deth huec. Purnes o shagates en aranés

Estarnar: Partir en tròci mès petiti un soc talhat.

Estirar: Hèr fòrça a trauès d'ua còrda entà amiar eth haro pes carrèrs deth pòble.

Eth Har: En occitan, falha major ena hèsta des brandons de Comenge.

- **F**

Fadrí/fadrina: Ena hèsta des falhes d'Isil, joen soltèr que va deuant ena baishada. era *fadrina* ei era joena maridadera qu'organize era premanida e liure eth ram quan arriben es falhaies. En aranés "fradin" e "fradia".

Halha: Socs o tedes alugades que se baishen o corren des deth haro. En plurau "halhes", en aragonés "falles" o "fallas".

Faia: Utís d'èrba hèta damb era èrba *faiera* alugada era net de Nadau enes poblacions de Bagà e St. Julià

Falhaire: Persona que baishe o cor falhes.

Falhaire major: Actuaument, persona que coneish mès ben eth camin e va deuant ena baishada. Anticament coneishut coma fradin major, ère eth joen soltèr que soent se maridaue damb era fadia major.

Falha major: Soc de husta cluat ena plaça, que s'ahlame era net de falhes. Coneishut tanben coma haro de plaça.

Fareta: Petita hoguèra d'a on s'aluguen es falhes en Boí.

Faro: Endret dera montanha deth quau partissen es falhairens damb es respectives falhes, soent utilizat coma toponim.

Firafaia: Hèira d'artesanía que se hè entara Purissima en Cerdanyola, a compdar deth 2015, an dera procamacion UNESCO.

Fillama: En aragonés, massa de gas en combustion. Sinonim de "flama".

Huec: Reaccion química d'oxidacion violenta d'ua matèria combustibla.

Hoguèra: Huec mantengut voluntàriament entà cauhar-se, codinar o celebrar rites en determinades hèstes.

Foro: Haro en Sahún.

- **G**

Garbera: En aragonés, pialèr de falhes. Pialèr de garbes. *Feixina*.

Garland: Pastís redon que pòrte eth *majordom* en Boí.

- **H**

Halhòt/Halharòt: En occitan, falha petita de Comenge

Haro: En occitan der estat francés, haro o faro.

Halha: En occitan, falha de Comenge. En Aran, peles de bedoth o ceridèr que s'ahlamen era net de Sant Joan.

Halhar: En occitan, falha major de Comenge, sinonim de Brandon.

Herbafaiera: Planta (*Cephalaria leucantha*) utilizada en Bagà i St. Julià de Cerdanyola entà hèr era *faia*.

Hèsta deth huec: Hèsta deth huec en occitan.

Haro (o Har): En occitan, soc que s'ahlame era net de St. Joan.

- LL

Llata: Listrons de 5-6 cm d'amplada normaument recicladi des tets que s'utilizen en Llesp.

- M

Majordom: En Boí, eth darrèr maridat deth pòble e eth prumèr en entrar damb era falha.

- N

Naia: Torn de hiu-de-hèr des falhes ribagorçanes.

Net: Part deth dia solar comprenuda entre eth vrèspe e era maitiada.

- P

Palha de segle: En Bonansa, es falhes anticament se hègen damb palha d'aguet cereau.

Passejar: Er haro (Taro) d'Arties, un còp queigut en tèrra, se passege pes carrèrs.

Pela d'albà: En Saúnc, era pela deth bedoth.

Pela d'auet: En occitan, escòrça dura que curbís es auets (*Abies alba*).

Plantar: Méter laguens dera tèrra er arbe, eth haro.

Pllasa: En Laspaúls, plaça, lòc ampli e espaciós a on se tròbe era gent laguens deth pòble.

Polegón: En aragonés, insècte de quate ales, es dues anteriores dures, que segrèguen un liquid sucrat: es larves e es femelhes viuen enes branques de bères plantes. Sinonim de "*pulgó*" (en Aran "pogon").

Poplle: En Laspaúls, amàs de persones, d'un lòc, d'ua region o país. Sinonim de pòble.

Pujar: Moment en qué se pugen es falhes ath dessús deth haro.

Purificar: Ena hèsta des solsticis, coma rite ancestrau, eth huec e eth cendre son es elements de purificacion, de liberament de maus e de renauiment de boni auguris.

Q

Quilhar: Enes hèstes deth Haro, lheuar o méter dret eth soc.

- R

Ram: Petit nhòc de flors qu'en Isil es fradies liuren as falhaies, acostumen a èster hèti damb plantes aromatiques, com era menta o eth clavèl. Tanben pren eth significat ar amàs de flors que se meten dessús des brandons.

Redorta: Sinonim de Sarment. Branca longa e prima que servie entà estacar d'outes branques. En Aran "Endòrta".

La rentina: En Bonansa, sinonim de "resina".

Ressegar: Horadar o talhar damb ua ressega el tronc o cama der auet.

Rodà: En Saúnc, dar torns a un còs. *Rodà la falla*, dar torns ara falha.

- S

San Chuan: En aragonés, hèsta que se celèbre eth 24 de junh. Era net abans se realizen tota sòrta de rites restacadi damb era màgia deth huec, com es falhes, halhes, haros e brandons.

Sapar: Trèir escòrça deth bedoth o un aute arbe.

Segal: (Secale cereale) En aragonés, eth cereau sègol o sèguel. En Aran “segle” o “blat”.

Senyal: Moment en qué se mèrque er inici dera baishada de falhes.

Siti: Punt elevat o *faro* de Bagà.

Sopà: En Laspaúls, arrepàs que se hè ena vrespàda. “Sopar”.

- T

Talhada: Moment en qué se premanissen e talhen es falhes.

Tarair: Esturment entà hèr horats ena husta.

Tarna: Part que demore dempús de talhar un arbe a tròci.

Tascó: Pèça de husta de dues cares que formen un angle dièdre fòrça agut.

Tacha: Clau entà clauar es tedes en garròt. Punta

Tachar: Assegurar damb taches o puntes.

Tauletas de pi: En Bonansa, tauletes qu’amassa damb era teda conformen era part dera falha que s’utilize de combustible.

Teda: Husta resinosa, soent deth còr deth pin, que s’ahlame rapidament.

Tea: En castelhan, sinonim de “teia” o “teda”.

Tieda: En aragonés, sinonim de “teia”.

Tocho d’abellanèra: En aragonés, garròt d’auerassèr.

Tombar: Ena baishada de falhes d’Isil, tirar es falhes mès gròsses e de pes en tot rodar entà baish.

Totx: En Bonansa, garròt d’auerassèr que s’utilize coma cana o damb un mange. En aragonés tanben ei “tocho”.

Totxo: Garròt.

Els tatxas/tatxes: En Bonansa, son es claus o puntes. Era teda e es *tauletas de pin* s’amassen en *totx* damb *tatxas* e *aram*.

Tradisió: En Laspaúls, amàs de coneishements e credences que se transmeten de generacion en generacion entà considerar-se de naut valor entara pròpria cultura. Sinonim de “tradició”. en Aran “tradicion”.

Tròssa: Hèish de lenha o d'èrba.

- V

Andòrta: Ligam hèth damb camères de horment o gèsta entà amassar hèishi d'èrba.

- X

Xiringuilla: Flor dera planta *Philladelphus coronarius* que dan es gojatges ena arribada des falhaies d'Isil.

Toponims restacadi ara hèsta:

Alins

Andorra la vella

Aneto

Anla

Antishan

Arties

Bagà

Banhères-de-luishon

Barruera

Bertren

Boí

Bonansa

Botanal

Casos

Castanesa

Cazarilh

Crechets durro

Erill-la-vall

Esbareich

Mauleon-barosa

Mayrègne

Montanuy

Montauban-de-luishon

Moustajon

Oô

Our

Pobla de segur

Pont de Suert

Sacoué

Sant-aventin/ Sant Aventí

Sainte-marie

Sant-mamet

Saléchan

Salles-e-pratviel

Sanquir

Sant Juan de Plan

Sant Julià de Cerdanyola

Sarp

Escaldes-Engordany

Ferrère

Gembrie

Ilhèu

Isil

Izaou

Juzet-de-luishon

Laspaúles

Les

Llesp

Loures-barosa

Saúnc

Senet

Siradan

Siti

Sost

St.Julià de Lòria

Suïls

Taüll

Troubat

Vilaller

Villarué

Plantes que s'utilizen ena hèsta

Auerassèr (*Corylus avellana*)

Auet (*Abies alba*)

Bedoth (*Betula pendula*)

Boish (*Buxus sempervirens*)

Ceridèr (*Prunus avium*)

Cornera (*Cotoneaster tomentosa*)

Faia / cefalària (*Cephalaria leucantha*)

Hai (*Fagus sylvatica*)

Gimbro (*Juniperus communis*)

Pin nere (sapin) (*Pinus uncinata*)

Pin ròi (*Pinus sylvestris*)

Pibo (bibo) (*Populus nigra*)

Casse (*Quercus sp*)

Segle (*Secale cereale*)

Telh (*Tilia spp.*)

Tremo (*Populus tremula*)